

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק דלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקצט

ערב שבת-קודש
פרשת ויחי
י"ג בכסלו ה'תשס"ו

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ג בטבת ה'תשס"ו – כ"ב בטבת ה'תשס"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ג בטבת	הלי מעשר. פרק ז-ט.	הלי מכירה. פרק כה.	מ"ע קכו.
ש"ק	י"ד בטבת	פרק י-יב.	פרק כו.	מ"ע קכו.
א'	ט"ו בטבת	פרק יג-יד. הלי מעשר שני ונטע רבעי. בפרקים אלו. פרק א.	פרק כז.	מ"ע קכו. קכח. מל"ח קנב.
ב'	ט"ז בטבת	פרק ב-ד.	פרק כח.	מל"ח קנ. קנא.
ג'	י"ז בטבת	פרק ה-ז.	פרק כט.	מל"ח קמא. קמב. קמג.
ד'	י"ח בטבת	פרק ח-י.	פרק ל.	מ"ע קיט.
ה'	י"ט בטבת	פרק יא. הלי בכורים.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הלי זכיה ומתנה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קלא. קכה.
ו'	כ' בטבת	פרק ג-ה.	פרק ב.	מל"ח קמט*. מ"ע קלב.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
5.23	4.56.8	12.19	11.49	9.14	6.48	5.48	5.26	4.38	ו', י"ג בטבת
5.24	4.57.7	12.20	11.50	9.14	6.48	5.48	5.26	4.38	ש"ק, י"ד בטבת
5.25	4.58.6	12.20	11.50	9.14	6.48	5.48	5.25	4.38	א', ט"ו בטבת
5.25	4.59.5	12.21	11.51	9.14	6.48	5.48	5.25	4.38	ב', ט"ז בטבת
5.26	5.00.4	12.21	11.51	9.14	6.47	5.48	5.25	4.37	ג', י"ז בטבת
5.27	5.01.3	12.21	11.51	9.14	6.47	5.47	5.25	4.37	ד', י"ח בטבת
5.28	5.02.2	12.22	11.52	9.14	6.47	5.47	5.25	4.37	ה', י"ט בטבת
5.29	5.03.1	12.22	11.52	9.14	6.46	5.47	5.25	4.37	ו', כ' בטבת

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם). שיעור התלוי במיקום ובעונת השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

באר-שבע		חיפה		תל-אביב		ירושלים		פרשת
צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	
5.39	4.39	5.35	4.24	5.37	4.34	5.36	4.20	ויחי
5.45	4.45	5.41	4.30	5.43	4.41	5.42	4.27	שמות

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מ"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

י"ו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: <http://chabad.org.il> דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

”חזק חזק ונתחזק” – עידוד וחיזוק לכללות עבודתנו

שמה של פרשתנו מדגיש שגם לאחר פטירת יעקב נמשך העניין ד”ויחי יעקב” ׀ עניינו האמיתי של ”ורעו בחיים” בא לידי ביטוי דווקא בזמן השעבוד ׀ העובדה שעל-אף קשיי הגלות דבקים בני-ישראל בקיום התורה ומצוותיה בכל התוקף, מעידה על דבקות נצחית ואמיתית בהי ׀ משיחת כ”ק אדמו”ר נשיא דורנו

הספר¹ – ”ויחי יעקב”: בפירוש ”ויחי יעקב בארץ מצרים שבע-עשרה שנה” – איתא במדרשי חז”ל² ש”ויחי יעקב”, חיים אמיתיים שהם חיים טובים, היו במשך שבע-עשרה שנה שחי בארץ מצרים³, כמרומז גם במספרם – י”ז בגימטריא ”טוב”⁴ (מה-שאינ-כן השנים שלפני זה שהיו ”מעט ורעים”⁵), ועד שעל-ידם נשלמו גם כל משך שנות חייו ”כאילו כל ימיו בטובה”⁶.

א. שבת פרשת ויחי היא ”שבת חזק” – שבה מסיימים ספר שלם בתורה, וכמנהג ישראל (תורה היא)⁷ שבסיום הקריאה⁸ מכריז כל הקהל ”חזק חזק ונתחזק”⁹ – חזק ותוקף בכל ענייניהם של בני ישראל, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

ומעלה מיוחדת ב”חזק” דפרשת ויחי – לא רק להיותו ”חזק” (על סיום ספר) הראשון¹⁰ שבתורה¹¹, אלא גם מצד תוכן הפרשה שבסיום

סיום הספר כולו, הרי, מכיוון שהכרזה זו באה בסמיכות ממש לפרשת ויחי, מובן, שיש לה קשר ושייכות מיוחד (לתוכן ד)פרשת ויחי.
7) ראה בארוכה תורה-שלמה ריש פרשתנו. וש”נ.
8) ראה מדרש הגדול ריש פרשתנו: וכי לא חי אלא שבע-עשרה שנה בלבד? אלא שהיו בשבע בטובה ושלוש, כביכול אלו הן שראה בהן חיים. וראה גם זהר פרשתנו (רטז, ב): ”הכא איקרי ויחי דהא כל יומיו לא אקרי ויחי כו” הא לך שבע עשרה שנה אחרנין בענוגין ותפוקין והנאות וכסופין, הה”ד ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה” (וראה לקוטי לוי”צ ריש פרשתנו שמציין להערות על מאמר הזוהר בפ’ וישב (קפא, א) – לקוטי לוי”צ עמ’ קמה ואילך).
9) ראה בעה”ט ריש פרשתנו.
10) ויגש מז, ט.
11) תדבאר ד”פ”ה.

1) ראה שו”ע אדה”ז אר”ח סו”ס קפ. סתרצ”ד סט”ז. לקו”ש חכ”ב עמ’ 56 הערה 2. וש”נ.
2) בציבור ובפרהסיא, ובברכה לפנייה ולאחריה (כמנהג ישראל שההכרזה ד”חזק” היא לפני הברכה שלאחרי הקריאה, ואינה חשובה הפסק).
3) ראה שו”ע אר”ח סו”ס קלט, ובנ”כ. לקו”ש חכ”ה עמ’ 474. וש”נ.
4) כידוע שגם סדר בתורה הו”ע של תורה (ראה לקו”ר ח”ד תשמו.א. ועוד), היינו, שהוא ראשון במעלה וחשיבות, ובמילא, נעשה גם ראשון בסדר כפשוטו.
5) ובפרט שנקרא ”ספר הישר”, ”ספר אברהם יצחק ויעקב שנקראו ישרים” (ע”ז כה,א), הרי בוודאי ההחזק (”חזק”) שבו מוסיף חזק בענייניהם של בני”י, כי ”מעשה אבות סימן ונתנית-כוח לבנים” (ראה תנחומא לך-לך ט. וראה קונטרס משיחת ש”פ וירא שנה זו ס”ב).
6) דאף שההכרזה ”חזק חזק ונתחזק” קשורה עם

דבר מלכות

זו סתומה, לפי שכיוון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השיעבוד שהתחילו לשעבדם¹⁸. דבר אחר, שביקש לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממנו¹⁹, היינו, שגם בהתחלת הפרשה נרמזו עניינים דהיפך הטוב, התחלת השיעבוד וסתירת הקץ. ובפרט כשמעיינים בדברי המדרש²⁰ שממנו מביא רש"י פירושו²¹ (אלא שרש"י מפרש זה בפשוטו של מקרא²²) – "למה פרשה זו סתומה מכל פרשיות שבתורה, אלא כיוון שנפטר יעקב אבינו התחיל שיעבוד מצרים על ישראל, דבר אחר, למה סתומה, שביקש יעקב לגלות את הקץ ונסתם ממנו. דבר אחר, למה סתומה, מפני שסתם ממנו כל צרות שבעולם" – שמביא רק שני הפירושים הראשונים דהיפך הטוב, ומשמיט הפירוש השלישי ("סתם ממנו כל צרות שבעולם"), עניין טוב!

ג. ונקודת הביאור – שגם העניינים שבהמשך הפרשה הם חלק מפרשת "ויחי יעקב"²⁴. עניין ה"חיים" לאמיתו הוא – באופן שאין להם הפסק, חיים אמיתיים²². וזהו מה ש"ויחי יעקב" נאמר בהתחלת הפרשה שתוכנה אודות פטירתו של יעקב – להדגיש שגם לאחר פטירתו נמשך העניין ד"ויחי יעקב", כדאיתא בגמרא²³ (ומובא גם בפירוש רש"י בהמשך הפרשה²⁴) "יעקב אבינו לא מת... מה זרעו

וכן מצינו במדרש²² בביאור הטעם "למה פרשה זו סתומה מכל פרשיות של תורה... מפני שסתם ממנו כל צרות שבעולם". ומזה מובן גודל החיזוק שנעשה על-ידי ההכרזה ד"חזק חזק ונתחזק" בסיומה של פרשת "ויחי יעקב" – שאצל כל אחד ואחד מישראל (שהוא בדוגמת "יעקב", שנקרא "ישראל", ועל שם זה נקרא גם כל אחד ואחד מישראל²³) נעשה מעמד ומצב ד"ויחי (יעקב)", "שסתם ממנו כל צרות שבעולם", ומכאן ולהבא נעשה אצלו שלימות הטוב הנראה ונגלה, חיים טובים בגשמיים וברוחניות גם יחד, ועד ש"כל ימיו בטובה".

ב. אמנם, עדיין אינו מובן הקשר והשייכות דהמשך הפרשה:

אף-על-פי שבהתחלת הפרשה נאמר "ויחי יעקב" – הרי, מיד בפסוק שלאחריו נאמר "ויקברו ימי ישראל למות", וכן שאר העניינים שבהמשך הפרשה (ברכתו של יעקב לאפרים ומנשה²⁴, וברכתו של יעקב לבניו²⁵) הם בקשר ובשייכות למיתתו של יעקב, עד (קרוב) לסיום הפרשה שבה מדובר אודות מיתת יעקב וקבורתו במערת המכפלה²⁶.

ויתירה מזה:

אפילו בהתחלת הפרשה, "ויחי יעקב", מפרש רש"י (פשוטו של מקרא²⁷) "למה פרשה

20) ובפרט שאינו מקדים "רבותינו דרשו", וכיו"ב (ומה שבכמה דפוסים הובא בסיום הפירוש הציון לב"ר – ה"ז הוספת המעתיקים (המדרסיים), כדמוכה מכתבי-יד ודפוסים המדויקים).

21) בהבא לקמן – ראה גם לקו"ש שם עמ' 427 ואילך.

22) ולכן, אמית עניין החיים הוא אצל הקב"ה לבדו – מקור החיים, כמ"ש (ירמ' י, ה') אלוקים אמת הוא אלוקים חיים", ואומר (תהילים לו, י) "כי עמך מקור חיים" (וראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"א ה"ד – שיעורי היומי דערב שבת).

23) תענית ה, ב.

24) מט, לג.

12) ב"ר ריש פרשתנו.

13) ראה אגה"ק ס"ז בפירוש הכתוב (וישלה לג, ב) "ויקרא לו אל אלוקי ישראל" – ש"נשמתו של יעקב... כלולה מכל הנשמות שבישראל מעולם ועד עולם... נשמת ישראל סבא הכלולה מכל הנשמות".

14) מט, ט ואילך.

15) מט, א ואילך.

16) שם, לג ואילך.

17) פרש"י בראשית ג, ח, שם, כד, ועוד.

18) הביאור בזה – ראה לקמן ס"ח (בגוף השיחה).

19) ראה בארוכה לקו"ש חט"ו עמ' 423 ואילך – ביאור טעם השינויים בין דברי המדרש לפירוש רש"י. עיי"ש.

דבר מלכות

מודגש בעיקר [לא במצב ש"סתם ממנו כל הצרות שבעולם", אלא] במצב של "צרת השיעבוד", ובוה גופא באופן דסתימת הקץ, שלמרות קשיי הגלות כו' עומדים בכל התוקף על קיום התורה ומצוות [כמודגש גם בפרשה

בחיים אף הוא בחיים²⁵, שעל-ידי זה מתגלה עניין החיים לאמיתו²⁶ שאין לו הפסק. זאת ועוד: מכיוון שבגלוי ובחיצוניות רואים מצב הפכי, עד כדי כך, שיש מקום לשאלה בתורה "וכי בכדי ספרו ספדנייא וחנטו חנטייא

גם צרת השיעבוד וסתימת הקץ הוא חלק מ"ויחי יעקב" – מכיוון שהמטרה והתכלית היא לגלות את העניין ד"ויחי יעקב" לאמיתתו

שמתחילים לקרוא בתפילת מנחה, "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה"²⁷, ואיתא במדרש²⁸ "ראובן ושמעון נחתין, ראובן ושמעון סלקין", "שלא שינו את שמם ואת לשונם כו"²⁹, שאז רואים באופן גלוי לעין כל שדביקותם בה' היא נצחית ואמיתית (שלא שייך שינוי והפסק ח'ו), "זרעו בחיים", "ויחי יעקב" לאמיתתו.

ונמצא, שגם צרת השיעבוד וסתימת הקץ הוא חלק מ"ויחי יעקב" – מכיוון שהמטרה והתכלית היא לגלות את העניין ד"ויחי יעקב" ("זרעו בחיים") לאמיתתו.

ה. על-פי זה יש לבאר גם הקשר והשייכות דפרשת ויחי לזמן שבו קורין פרשה זו – חודש טבת.

בחודש טבת – מצינו ב' קצוות: מחד גיסא – עניין טוב, כמודגש בשם "טבת" שיש בו אותיות "טב", וכמרומו גם

וקברו קברייא²³, ואף-על-פי-כן, מגלה תורת אמת שהמציאות היא ש"יעקב אבינו לא מת... (ומוסיף תיבה – מדגיש) מקרא אני דורש שנאמר²⁷ ואתה אל תירא עבדי יעקב נאום ה' ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים, מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים" – הרי שלילת הקא-סלקא-דעתך מדגישה יותר תוקף העניין, על-דרך שטר שיצא עליו ערער ונתקיים בבית-דין²⁸, כיתרון האור מן החושך²⁹.

ד. ועל-דרך זה מובן בנוגע לפירוש רש"י – שפרשה זו סתומה לרמז על סתימת עיניהם ולבם של ישראל מצרת השיעבוד, ועל סתימת הקץ:

אמיתת העניין ד"זרעו בחיים" (שאו "אף הוא בחיים") – מצד דביקותם ב"ה' אלוקים חיים", "ואתם הרבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם"³⁰, על-ידי קיום התורה ומצוות –

---

(27) ירמיהו ל,י.
(28) ראה טושו"ע הו"מ ר"ס מו. שם ס"ז. סמ"ע שם סקב"ב.
(29) קוהלת ב,יג.
(30) ואתחנן ד,ד. וראה אר"נ ספ"ד.
(31) ר"פ שמות.
(32) ויק"ר פל"ב,ה. וש"נ.
(33) ואפילו אם ישנם כאלו שבגלוי ובחיצוניות

(25) ולהעיר מפרש"י תענית שם: "ורחנטו חנטייא – נדמה להם שמת, אבל חי היה", היינו, שלא מת גם בגוף (ראה לק"ש חכ"ו עמ' 7 ואילך. וש"נ).
(26) להעיר, שמידתו של יעקב היא מידת האמת, כמ"ש "תתן אמת ליעקב". וראה תורת לוי"צ (לתענית שם – ס"ע ז) ש"אמת ליעקב" הוא תיבות "יעקב לא מת".

דבר מלכות

האור מן החושך⁴⁴. והכווה לזה – מפרשת ויחי, שבה מודגש שהתכלית והמטרה דצרת השיעבוד (במצרים, שורש לכל הגלויות⁴⁵) עד לסתימת הקץ, היא, שיתגלה העניין ד'ויחי יעקב' ("זרעו בחיים") לאמיתו, ועל-דרך זה בעשרה בטבת, שהתחלת החורבן והגלות היא כדי לגלות את הקשר העצמי דישראל עם הקב"ה, שזהו מה שנאמר בעשרה בטבת "בעצם היום הזה" כמו ביום-הכיפורים⁴⁶, "עיצומו של יום"⁴⁷, שבו מאיר ומתגלה הקשר העצמי דישראל עם הקב"ה – בחינת היחידה⁴⁸, "יחידה לייחדך"⁴⁹ (כמו שנתבאר לעיל בארוכה⁵⁰).

א. על-פי זה מוכן שההכרזה "חזק חזק ונתחזק" שבסוף פרשת ויחי, היא נתינת כוח, עידוד וחיזוק בנוגע לכללות מעשינו ועבודתינו כל משך זמן הגלות: כשנמצאים בגלות, ב"צרת השיעבוד", ובאופן של סתימת הקץ (שלא יודעים מתי תהיה הגאולה) – יכולים לבוא למצב של נפילת הרוח, עד ליאוש, ח"ו. ועל זה באה

בדרשת חז"ל³⁴ על הפסוק³⁵ "ותילקה אסתר אל המלך אחשוורוש... בחודש העשירי ("העשירי יהיה קודש"³⁶) הוא חודש טבת", "ירח שהגוף נהנה מן הגוף", כידוע³⁷ הרמז שהגוף שלמעלה (יש האמיתי) נהנה כביכול מן הגוף שלמטה (יש הנברא), ועד שמתאחדים ונעשים דבר אחד, ישראל וקוב"ה כולא חד³⁸.

ולאִידך גיסא – עניין דהיפך הטוב, "צום העשירי"³⁹, שסיבתו "ותבוא העיר במצור"⁴⁰, התחלת כלימות עניין החורבן והגלות, שלכן, עשרה בטבת חמור יותר משאר ג' הצומות ש"אפילו היה חל בשבת לא היו יכולים לדחות ליום אחר כו"⁴¹.

והתיווך שביניהם – שהתכלית והמטרה ד"צום העשירי", התחלת עניין החורבן והגלות, באופן דהיפך הטוב, היא, כדי שעל-ידי זה יבואו לשלימות הטוב (טבת), ועד לעצם הטוב, שהרי עשירי בטבת נקרא "עצם (היום הזה)"⁴², היינו ד"עצם דטבת", עצם הטוב – כש"צום העשירי... יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים"⁴³, יום טוב גדול יותר מהימים טובים שעל-דרך הרגיל, כיתרון

45) ראה ב"ר פ"טז, ה. לקו"ש ח"טז עמ' 91. וש"נ.

46) להעיר שיוהכ"פ וצום העשירי הם "בעשור לחודש", ולא עוד, אלא, ש"צום העשירי" הוא "בחודש העשירי בעשור לחודש", עשירי שבעשירי, היינו, שהשלימות ד"עשירי" – "העשירי יהיה קודש" – מוגשת ב"צום העשירי" עוד יותר מאשר ביוהכ"פ, די"ל, שזה מצד העילוי דיתרון האור מן החושך.

47) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"א ה"ג-ד.

48) ראה ברכת עיוהכ"פ תשמ"ו ס"א. וש"נ.

49) ראה ר"ה אני ישנה תש"ט (סה"מ תש"ט עמ' 118 ואילך) שדווקא בזמן הגלות מאיר בחי יחידה שבנפש שעליה אומרים חבוקה ודבוקה כן... יחידה לייחדך שדבוקה תמיד בעצמות א"ס. ושם: "ובכוח זה עמדו ישראל נאמנים להוי' בגלות מצרים שלא שינו שמם לשונם כו", ובכח זה עמדו ישראל בגלות מדי ויוון כו", וממשך לבאר בנוגע לגלות זה האחרון חושך כפול ומכופל בעקבות משיחא.

50) קונטרס משיחות ש"פ ויגש ט' טבת, ויום א' פ' ויחי עשרה בטבת, שנה זו.

שינו שמם ולשונם כו' – ה"ז בחיצוניות בלבד, כפס"ד דתורת-אמת שרצונו האמיתי של כאו"א מישראל "להיות מישראל, לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות" (רמב"ם הל' גירושין ספ"ב).

34) מגילה יג,א. הובא בפרש"י עה"פ.

35) אסתר ב,טז.

36) בחוקותי כו,ב.

37) ראה לקו"ש ח"טז עמ' 382 ואילך. וש"נ.

38) ראה זח"ג עג,א.

39) זכריה ח,יט.

40) מ"ב כה,ב. ירמיהו נב,ה.

41) אבודרהם הלכות תעניות. הובא בכ"י לטראו"ח סתק"ג.

42) יחזקאל כד,ב. – ומטעם זה היה רוחה שבת כמו יוהכ"פ שנאמר בו בעצם היום הזה (אבודרהם ובי"ש).

43) זכריה שם. וראה רמב"ם סוף הל' תעניות.

44) להעיר שהתחלת וראש חודש טבת – בימי חנוכה, שבהם מודגש העניין דהפיכת החושך, "והוי' גייה חשכי" (ראה תו"א מקץ מ,ב ואילך. ובכ"מ).

דבר מלכות

ההוראה והנתינת-כוח דפרשת ויחי – מודגש ביותר בסוף זמן הגלות – ימינו אלו:⁵¹ מצריכים לידע שהמטרה והתכלית ד"צרת השיעבוד" וסתימת הקץ⁵², היא, בשביל העילוי ושלמות הטוב – לגלות את העניין ד"ויחי יעקב" (על-ידי זה ש"זרעו בחיים")⁵³ לאמיתתו.

מכאן ולהבא נעשה אצלו שלימות הטוב הנראה ונגלה,

חיים טובים בגשמיים וברוחניים גם יחד, ועד ש"כל

ימיו בטובה"

התוקף עד למסירות נפש על קיום התורה והמצוות, כנ"ל. אמנם, לאחר כל העניינים שעברו בני ישראל במשך קרוב לאלפיים (!) שנות גלות קשה ומרה – הרי בוודאי ובוודאי שמעלתם של ישראל היא בתכלית הגילוי (גם לעיני כל עמי הארץ), ואין עוד צורך בצרת וקושי הגלות.

– ובפרט לאחר ההכרזה וההודעה של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, יוסף שברורנו⁵⁴, שכבר סיימו כללות העבודה דזמן הגלות, גם

ולא עוד, אלא, שגם כשנמצאים בגלות, בארץ מצרים ("כל המלכיות נקראו על שם מצרים על שם שהם מצירות לישראל"⁵²), יכול להיות מעמד ומצב ד"ויחי יעקב בארץ מצרים", חיים טובים (לא רק ברוחניות, אלא) גם בגשמיים (כמו י"ז שנות חייו של יעקב בארץ מצרים), שעל-ידי זה ניתוסף גם ב"ויחי יעקב" ברוחניות, על-ידי קיום התורה ומצוות, מתוך מנוחת הנפש והגוף⁵³.

ועניין זה (שגם בארץ מצרים, זמן ומצב הגלות, יכול להיות "ויחי יעקב", חיים טובים)

ומקוריו הם רמז לגלותנו השלישי הזה כו"ר.⁵¹ (55) להעיר, שבסיום פ' ויחי היא – הבטחתו של יוסף ש"אלוקים פקוד יפקוד אתכם והעלה אתכם מן הארץ הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב", הבטחה על יצי"מ, שהיא שרש לכל הגאולות, עד לגאולה האמיתית והשלמה – "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". ולהעיר גם מהמבואר במק"א (קונטרס משיחות ש"פ ויחי תשמ"ו. לקו"ש חכ"ה עמ' 474 ואילך) שסיום הפרשה ממש (שבסמיכות לזה באה ההכרזה "חזק חזק ונתחזק") הוא "וישם בארץ במצרים" – שהעובדה שיוסף נשאר יחד עם בני ארץ מצרים (רלא כיעקב שהעלהו מיד לארץ ישראל) נותנת חיוזק לעבודתם של ישראל בזמן הגלות*, כמודגש גם בדורנו, שמקום מנוחתו כבוד של יוסף שברורנו – בחזק לארץ

(51) להעיר גם מפירוש הכלי"קר (ריש פרשתנו) בביאור העילוי דסתימת הקץ – "שימשך נזק גדול מן רדיעת הקץ... שהגאולה לא תהיה בימיהם לא ידרשו את פני ה' לבקש על הגאולה... ויבקשו לישוב ישיבה של קבע בארצות העמים להיות להם אחוזה בארצותם כתושבים וכמתייאשים מן הגאולה, ע"כ סתם וחתם ה' הקץ האחרון כדי שבכל דור ודור יבקשו את פני ה' ואת דוד מלכם, ולא יבקשו להיות תושבים בארצות העמים ויהיו מחכים קץ ישועתו תמיד", היינו, שסתימת הקץ מעוררת את הבקשה לגאולה, שע"י"ז ממהרים ומביאים בפועל את הגאולה (דמכיוון ש"אינן דורשין את פני ה' בכל לב להביאם אל ארצם ע"כ הקב"ה מניחם שמה"). (52) ב"ר שבעה עשרה⁴⁵.

(53) ראה רמב"ם הל' תשובה רפ"ט. (54) להעיר גם מפירוש רבינו בחיי (ריש פרשתנו), ש"מ"ש את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, הכונה לימות המשיח בקץ הגלות הזה הארוך שאנו עומדים בו היום, כי כל ענייני יעקב

⁵² דוגמא לדבר - מ"ש בהתחלת פרשתנו (מחז, ו"א) ויחי בבואי מפדן מטה עלי רחל... בדרך... ואקברה שם נז"ר, ע"פ הדיבור בקברתיה שם שתהא לנודה לבניה... ויאת

דבר מלכות

לבו⁶⁰ – ממה שכתוב "ויחי יעקב בארץ מצרים":

העניין ד"ויחי גו' בארץ מצרים" (שגם בארץ מצרים נעשה מעמד ומצב ד"ויחי", חיים טובים), הוא, על-ידי עבודתו המיוחדת של יעקב ("ויחי יעקב בארץ מצרים") תורה⁶¹, היינו, שהתורה, נותנת כוח שגם בארץ מצרים יוכל להיות מעמד ומצב ד"ויחי⁶².

ובפרטיות יותר – שלימוד התורה פועל וחודר גם בארץ מצרים, היינו, שאין זה באופן שלימוד התורה שייך רק לבית-הכנסת ובית-המדרש, ד' אמות של תורה, אלא שפועל וחודר גם בעולם, עד לארץ מצרים, ובסגנון אחר – שנעשה קשר וחיבור בין העבודה דלימוד התורה (וענייני קדושה בכלל) לעבודה בענייני העולם (עולם מלשון העלם⁶³, עד למעמד ומצב דארץ מצרים), שעל-ידי זה יכול להיות גם בארץ מצרים "ויחי יעקב", חיים אמיתיים על-פי התורה, שעל-ידה נעשים ישראל חד עם קוב"ה, מקור החיים.

קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת ויחי, ט"ז בטבת ה'תשמ"ט. 'תורת מנחם – התוועדויות' תשמ"ט כרך ב, עמ' 154-148)

"צחצוח הכפתורים"⁵⁶, ועכשיו "עימדו הכן כולכם"⁵⁷ לגאולה האמיתית והשלימה שאין אחריה גלות⁵⁸ –

ומכיוון שכן, הרי בוודאי שמכאן ולהבא (על כל פנים) צריך להיות מצב ד"סתם... כף צרות שבעולם", הן בנוגע לצרותיו של כל אחד ואחד מישראל בתור איש פרטי, והן בנוגע לצרות דכלל ישראל, ובפשטות, שגם ברגעי הגלות האחרונים נעשה אצל כל אחד ואחד מישראל מעמד ומצב ד"ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" – שכל רגע ורגע מרגעי הגלות האחרונים (אפילו לא יום שלם, ועל-אחת-כמה-וכמה לא שבוע וחודש, עד לשנה, ועל-אחת-כמה-וכמה לא י"ז שנה ח"ו), שלהיותו משך זמן יש בו שינויים, ולכן שייך לקרותו בשם "שנה" מלשון שינוי⁵⁹ – נעשה רגע זה (עם כל השינויים שבו) באופן ד"שבע עשרה (שנה)", בגימטריא "זוב", עד לשלימות הטוב כפי ששייך בזמן הגלות, ותיכף ומיד – שלימות הטוב האמיתי, בגאולה האמיתית והשלימה.

ז. ויש להוסיף בנוגע ללימוד והוראה בעבודתו של כל אחד ואחד מישראל – "החי יתן אל

(מצרים), חיזוק ונתינת-כוח להשלים מעשינו ועבודתנו ברגעי הגלות האחרונים, עד שיוצאים מהגלות אל הגאולה, ויוסף שבדורנו בראשנו – "הקיצו ורננו שוכני עפר"*. (56 ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(57) אג"ק שלו ח"ד עמ' רעט. וש"ו.

(58) ראה מכילתא בשלח טו, א (הובא בתוד"ה הג' נאמר – פסחים קטז, ב).

רחל על קברה בזוכה ומבקשת עליהם רחמים... והקב"ה משיבה יש סכר לפעולתך נו' ושבנו בנים לבבולם" (פרש"י עה"פ), מסירות נפשה של רחל להשאר בחוץ לארץ בשביל לעמוד לבניה (ראה בארוכה לקו"ש ח"ל ע' 236 ואילך), ועד"ז ביוסף - בנה של רחל (ראה גם שוה"ג הבי').

(⁶⁰) להעיר שיום חמישי, א"ך (טוב לישראל) טבת, שמתברך משבת זו, הוא, סיום אמירת הקדיש כמלאות י"א חודש להסתלקותה של הרבנית הצדקנית נ"ע ז"ע (בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, יוסף שבדורנו). ולהעיר מהרמז בפרשתנו י"ד פטירת רחל, "אשת נעורים" (ראה סנהדרין כב, כע"א ואילך ובחדא"ג מהרש"א (הובא בלקו"ש שם ס"ד). וראה גם לעיל שוה"ג הא'.

(59) עבוה"ק ח"ד פי"ט, ועוד. (60) קוהלת ז, ב.

(61) כידוע שג' האבות הם כנגד ג' הקווין דתורה עבודה וגמ"ח: עניינו של אברהם – גמ"ח, עניינו של יצחק – עבודה, "עולה תמימה", ועניינו של יעקב – תורה (מגלה עמוקות אופן רנ (בסופו). מגלה עמוקות עה"ת ר"פ לך-לך, ועוד).

(62) להעיר גם מהמענה של רבינו הזקן על שאלת הצ"צ היתכן שיעקב אבינו, בחיר האבות, יהיה מבחר שנות חייו י"ז שנה שגו בארץ מצרים – "כתיב ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה, ואיתא במדרש – מובא ברש"י – א"ר נחמיה להתקין לו בית תלמוד שתהא שם תורה ושיהיו השבטים הוגים בתורה", ופירש, "להורות לפניו גושנה", שע"י לימוד התורה מתקברים להקב"ה, ועי"ז הנה גם במצרים נעשה "ויחי" ("היום יום" ח"י טבת. וראה בארוכה לקו"ש ח"י עמ' 160 ואילך). (63) לקו"ש שלח לו, ד. ובכ"מ.

שלימות "ויחי" בגאולה השלמה

אין בכוחנו להבין את גודל הרחמנות עלינו...

ובפשטות – שכל בני-ישראל יוצאים מהגלות, "בנערינו ובזקנינו גו' בכנינו ובכנותינו", ו"כספם וזהבם אתם", כל ענייני העבודה, הן מטלטלין והן קרקעות, ובאים לארצנו הקדושה, "ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלוךך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", כולל – "ירחיב ה' אלקיך את גבולך", ארץ קיני, קניזי וקדמוני.

ועוד לפני זה, כאשר נמצאים עדיין ברגעי הגלות האחרונים – נעשה העניין ד"ויחי יעקב בארץ מצרים".

אבל העיקר הוא, שמהעניין ד"ויחי יעקב בארץ מצרים" באים תיכף ומיד ממש לשלימות העניין ד"ויחי" – בארץ-ישראל, בגאולה האמיתית והשלמה.

שהרי כבר מזמן נשלמו "שבע עשרה שנה" בארץ מצרים (גלות), ולא עוד, אלא שמ"שבע עשרה שנה" נעשה שבע-עשרה מאות שנה... ולאחרי כן ניתוספו עוד מאתיים שנה, ובמילא, צועקים בני-ישראל "עד מתי"... "וויפל איז א שיעור מאטערן אידן אין גלות"? (=כמה המידה להתיש יהודים בגלות)... הקב"ה חפץ בהנאה ונחת רוח כו' – "געזונטער-הייד" (=מתוך בריאות)... שיביא את משיח צדקנו, ואז תהיה לו נחת רוח בתכלית השלימות, תענוג בורא ביחד עם תענוג נברא!...

ומה מקום לחילוקי דעות לכאן ולכאן כו' – על חשבונם של יהודים שמתייסרים בגלות... (היפך פסק-דין התורה, שאפילו פועל הכי פשוט, מגיע לו "כסעודת שלמה בשעתו", ואפילו אז – "לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב"), ונוסף לכך שבני-ישראל מתייסרים בגלות – הרי גם "שכינתא בגלותא"... ובמילא, צועקים בני-ישראל "עד מתי"...

ולהוסיף, שגודל הרחמנות על בני-ישראל שנמצאים בגלות הוא שלא בערך לגבי גודל הרחמנות שאנו מבינים ומשיגים, ולכן מבקשים מהקב"ה "ברחמיך הרבים רחם עלינו" – לפי שהרחמנות האמיתית, אין בכוחנו להשיג, כי אם "ברחמיך הרבים" דווקא, בחינת הרחמנות שלמעלה מסדר ההשתלשלות, למעלה מבחינת הרחמנות של השבטים, ולמעלה מבחינת הרחמנות של האבות, היינו, שאפילו אם מצד דרגתם של השבטים או האבות יש נתינת מקום לביאור והסבר על עניין הגלות (אף שהסבר זה אינו מתקבל בשכל...), הרי מצד בחינת "רחמיך הרבים", כפי שהוא יתברך יודע את גודל הרחמנות האמיתית – אין שום מקום כלל להסבר וביאור על אריכות הגלות!...

ומכיוון שכן, הרי בוודאי ובוודאי שמשיח צדקנו צריך לבוא תיכף ומיד, בשעתא חדא וברגעא חדא, "משיח נאו", "ארו עם ענני שמיא", ולאמיתתו של דבר – לא זקוקים בני-ישראל ל"ענני שמיא", שהרי בני-ישראל הם בדרגה נעלית יותר מ"ענני שמיא", כך ש"ענני שמיא" הם אלו שזקוקים לבני-ישראל!...

(שבת-קודש פרשת ויגש, ט' בטבת ה'תשמ"ו; תורת-מנחם התוועדות ה'תשמ"ו, כרך ב, עמ' 279-280)

'כולל' אברכים

"מטרת ה'כולל', לרכז כמה אברכים – ללמוד בהתמדה ושקידה ומתוך חיות, כולל כל העניינים שמוסיפים בהצלחת הלימוד" □ הרבי מורה לכל אברכי ה'כוללים' לדווח לו לפחות פעמיים בשנה על הספק לימודיהם ועל חידושי התורה שלהם □ רשימה שנייה על מוסד ה'כולל' בחב"ד

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

היושבים במטרה וכוונה אחת – ללמוד בהתמדה ושקידה ומתוך חיוניות כולל כל העניינים שמוסיפים בהצלחת הלימוד כו.

בין ישיבה ל'כולל'

"שלא כדעת העולם" – התבטא הרבי בהודמנות נוספת (ראש-חודש ניסן תש"מ, שיחות-קודש תש"מ, עמ' 486) – שהחילוק בין 'ישיבה' ו'כולל' הוא בין התקופה שלפני הנישואין והתקופה שלאחריה. שהרי אם משום כך, אין צורך לחלק בין השמות. אלא הלימוד ב'ישיבה' מטרתו לקיים את החיוב של ידיעת כל התורה כולה (חיוב המוטל על כל אחד ואחד), כפי המבואר בהלכות תלמוד-תורה – לרבנו הזקן – בארוכה. ולאחר-מכן, לאחר שהשלים ידיעת כל התורה כולה, וחשקה נפשו ללמוד תורה במשך ריבוי זמן, משך זמן או על-כּל-פנים קצת זמן – לשם כך ישנו 'כולל'.

עוד הוסיף הרבי ואמר, כי בתקופת הלימוד ב'כולל', הרי על-פי מאמר חז"ל "לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן", וכפי שנתבאר כמה-פעמים שלאוכלי המן לא היו כל טרדות, יש לדאוג בדרך הטבע לאנשי ה'כולל' שלא יהיו להם טרדות ועניינים המבלבלים, ושיוכלו להשקיע את כל יגיעתם והשתדלותם בהבנת

בהתוועדות פורים תשל"ט (שיחות-קודש תשל"ט, כרך ב, עמ' 275 ואילך) עמד הרבי על מהות המושג 'כולל' ומטרתו. בין השאר אמר:

מוסד ה'כולל', כפי שנהוג כיום ומקובל בכל תפוצות ישראל – לא מצינו דוגמתו בש"ס [למרות שגם בזמן הש"ס עסקו בתורה באופן של "תורתם אומנתם" "חבריא" (וחביריו) וכו'] – ועל-פי תורת הבעש"ט הידועה בנוגע לשם של דבר (שמו אשר יקראו לו בלשון-הקודש הרי) הוא מהווה, מחיה ומקיים את הדבר. מבטא אפוא השם את תוכנו ומטרתו של ה"מוסד".

השם "כולל" מבטא מעלה יתירה על "כלל", ועל-אחת-כמה-זכמה מעלה על "כלל".

גם "כל" מבטא ריבוי (כמו "כל בית ישראל", "עבדת את הוי' אלוֹקֶיךָ בשמחה מרוב כל") ב"כלל" אין הכוונה ליחיד (כפי שזה ייתכן ב"כל") אלא **ליותר מאחד** (לפחות "מיעוט רבים שנים") עד ל"כלל" השלם – עשרה מישראל:

ועניין נוסף: "כלל" יכול להיווצר מעצמו, להיוולד, וכי מה-שאי-רְכַן 'כולל' מרמוז על פעולה (שפועל וכולל אותו) שכוללים ופועלים על רבים.

והכוונה היא הן למייסד ה'כולל', והן לאברך הלומד ביכולל, כו' כל אחד מהם פועל על ריבוי כו'.

ובענייננו:

מטרת ה'כולל', לרכז כמה אברכים, בחורים וכי

ניצוצי רבי

"מסיק", כולל חריפות יחד עם לימוד המביא לידי מעשה קיום המצוות בפועל,

ושהם יכללו ("כולל") עם עצמם, והוא העיקר, גם את הבעלי-בתיים המצויים בסביבתם, שעל-כל-פנים שעות אחדות יכנסו ליכולי ללמוד עם חברי היכולי, ובאותה חיות התמדה ושקידה.

...ולמרות שאלו (הבעלי-בתיים) נקראים "זבולון" ואלו (האברכים) נקראים "ישכר" – הרי יש להם שם משותף, שבטי י"ה שבטי ישראל, וכולם נקראים בשם "יעקב" "ישראל" ו"ישורון" וזה יביא ליכולי ואחדות כולם יחד.

עניין ה'כולל' באוסטרליה

השיחה בפורים תשל"ט נאמרה בעקבות יסוד ה'כולל' באוסטרליה באותה תקופה. ביום א' לפרשת תרומה, כ"ח בשבט תשל"ט (ליקוטי-שיחות, כרך כא, עמ' 315), בירך הרבי את האברכים השלוחים שעמדו לצאת לאוסטרליה. בין השאר אמר להם:

יעזרו השם יתברך שניעתכם תהיה בשעה טובה ומוצלחת, ותגיעו להתם בשעה טובה ומוצלחת, ותמלאו את התפקיד הכי נעלה – החדרת עניין היכולי באוסטרליה, והיכולי יהיה באופן המתאים לפירוש החסידות ש"כל" פירושו שמצריפים כולם יחד – עד "כל בית ישראלי", על-ידי שלומדים בעצמכם נגלה וחסידות שזה כולל כל חלקי וענייני התורה: פרד"ס (וראה הלכות תלמוד-תורה לאדמו"ר הזקן, פרק א, סוף סעיף ד), לבושא וגופא ונשמתא ונשמתא (זח"ג קנב, א) (ובאופן של "תורה אחת") ומפיצים זאת גם ליכל בית ישראלי,

וכאן מיתוספת עוד למייד (כל, כלל, כולל) – ויש לומר שזה מראה שאותם משפיעים עליהם – על-ידי ה"למ"ד" – לימוד אותו על מנת ללמד (כלל), וכולל – מדגיש שפועל וכולל אותו – נהיים טופח על-מנת להטפח, שאף הם משפיעים על אחרים באופן זה (כפי שאתם צריכים לעשות)...

לימוד מרבי יוחנן בן זכאי

ועל-פי המדובר לעיל – אמר הרבי בהתוועדות ראש-חודש ניסן תש"מ (שיחות-

התורה ולימוד התורה. לכן נהוג שהדאגה לפרנסת חברי היכולי מוטלת על הנהלת היכולי.

שמירת הסדרים

כך אמר הרבי בהתוועדות פורים תשל"ט (שיחות-קודש תשל"ט, כרך א, עמ' 276-277):

ידוע מה שכתב כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נייע בנוגע לתלמידי תומכי-תמימים, שעליהם לשמור את התקנות של הישיבה, כולל הלימוד בסדר ושיטת הלימוד שהתווה שם, שלולי כן הרי הם נהנים שלא ברשות.

ועל-דרך זה מובן גם בנוגע לאברכי-היכולי, שמכיוון שרוצים שהם ייהנו כדי להסיר מהם את טרדות הפרנסה – הם ובני ביתם, ובסבר פנים יפות וכי ויותר ממה שהמקבל מקבל מהנותן – מקבל הנותן על-ידי המקבל ומהמקבל,

ולמרות זאת עליו לקיים את התנאים שקשורים בהימצאותו ביכולי.

ופשיטא שבאם הותנו תנאים (ובפרט אם הם בכתב) – על אברך היכולי לקיימם ללא שום ספיקות וכי.

ועוד אמר הרבי:

לגבי סדרי הכולל, וזמני הלימוד – לגביהם אין מקום לדון כלל, וברור שיש לקיימם כמות שהם.

עוד אמר הרבי:

התקווה היא אמנם – וכל הנהלת יכולי, זו תקוותה – שגם בזמנים הפנויים מסדרי היכולי – ימשך האברך (ותהיה זו פעולה נמשכת משהותו בין כותלי היכולי) ויעסוק בלהט באותו עניין בו היה שקוע ביכולי...

יצליחו בכל הפרטים

בסיומה של התוועדות פורים תשל"ט (שם עמ' 281), אמר הרבי:

ויהירצון שאנשי הכולל, וכל היכולים כולם יצליחו בעבודתם בכל הפרטים, הן בלימוד למיגרס (=בקיאות), הן בלימוד ד"הגה" (=עיון), וישנו די זמן להיות הן בבחינת "סיני" והן "עוקר הרים"... היו נא, אפוא, אצלם שתי המעלות הן "מתוך" הן

ניצוצי רבי

מים אלא תורה"), תהיה זו הכנה קרובה לקיום הייעוד "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" בגאולתינו האמיתית והשלימה.

אברכי ה'כולל' משיבים

הרב אפרים וולף כותב לרבי:

"לוטה בזה שאלות בכתב שאברכי ה'כולל' בנחלת-הר-חב"ד התבקשו לענות על-ידי ראש ה'כולל' רא"ד פרידמן. כן אנו ממציאיים בזה רשימת האברכים ב'כולל' בכפר-חב"ד (וזאת בקשר לעניין שידאגו להחזקת 11 אברכים ב'כולל')."

"מכאן ולהבא"

בשנת תשל"ו העיר הרבי (בהתוועדות שבת-קודש פרשת מקץ – שיחות-קודש תשל"ו, כרך א, עמ' 325) על שינויי הסגנון בשולחנו הטהור של אדמו"ר הזקן. הרבי הצביע על הסימנים קנ"ה וקנ"ו שבחלק "אורח חיים" ותמה לפרש סגנונם השונה. וכאן העיר "סבור הייתי כי חברי ה'כולל' שעל אתר – יתעמקו בבירור עניינים אלו כו' וידונו בזה בכתב כו'. לעת-עתה לא נעשה דבר בזה, ועל-כל-פנים יעסקו בכך מכאן ולהבא."

[יצויין כי בשלהי אותה שנה הורה הרבי על פרסום והוצאה-לאור של קובץ 'גידיל תורה'. למעשה, עוד קודם לכן (לאור התעוררות הרבי בעניין) הופיעו בגיליונות 'הערות התמימים ואנ"ש' בירוים אחרים מאת חברי ה'כולל'].

"התנהגות מתאימה"

פעם אחרת, בקיץ תשמ"ב (אחרי התוועדות י"ד באלול), כתבו אברכי ה'כולל' פתק לרבי בעקבות מאורע בלתי רצוי שאירע. הרבי הגיב:

התנהגות מתאימה לחברי הכולל

ולימוד כמתאים וכו'

אזכיר עה"צ.

קודש תש"מ, כרך ב, עמ' 488) – ש"טוב לשמים" צריך להיות קשור ב"טוב לבריות", ומאידך גיסא, "טוב לבריות" קשור ב"טוב לשמים" יש להרגיש נקודה נוספת – דבר שכבר נעשה לפני מספר שנים:

חברי ה'כולל' נתבקשו לדווח אודות מעמדם ומצבם בנוגע ללימוד התורה, אודות מעמדם ומצבם בעניינים הגשמיים ובכלל מענייניהם, ועל כל אחד היה להשיב בצורה מפורטת [כמובן ממה שכותב אדמו"ר האמצעי בשער היחוד והאמונה שכל דבר צריך לפרט בצורה מפורטת].

התועלת שבדבר מובנת ממאמרו של רבי יוחנן בן זכאי "הלוואי שיהא מורא-שמים עליכם כמורא בשר-ודם" – כלומר: כאשר האברך חבר ה'כולל' יודע שעליו למסור דין-וחשבון לבשר-ודם (לו יהא זה באופן חשאי) ולפרט את הספק לימודיו, כמה שעות הקדיש לכך, והכוונה הן לכמות והן לאיכות, וכמה חידש בתורה וכו' – יגרום הדבר שילמד יותר טוב, ובזריזות יותר, כפי שנוכחו בכך **בפועל ממש**, במקומות שהדבר התבצע.

היה זה אפוא דבר נכון וטוב שאחת בשנה או פעמיים בשנה, ומה טוב – מדי חודש בחודשו ימלאו האברכים דוחות מפורטים כנייל [ומאמרו של רבי יוחנן בן זכאי הנ"ל שולל סברת כמה הטוענים הייתכן לחשוך באנשי ה'כולל' – שהינם אנשים העומדים על דעתם – לתבוע מהם למלאות שאלונים ובחינות וכו', כאילו הם ח"ו שייכים למצב של מועל בתפקידו, ולא לעשות תפקידו שהוא לימוד בכולל. בא אפוא רבי יוחנן בן זכאי והודיע כי יש תועלת גדולה במסורת זו"ח לבשר ודם].

ובוודאי הדיווח יהיה באמת לאמיתו, מתאים להפסק-דין שכל ישראל בחזקת כשרות הם, על-אחת-כמה-וכמה אנשי ה'כולל'.

בהמשך ביקש הרבי למלאות שאלונים מפורטיים ("בדוגמה כפי שכבר נעשה לפני מספר שנים, ובוודאי נשאלו אצל הנהלות ה'כוללים' העתקים מאותם שאלונים, ומי שאין לו – יודיע וישגרו לו מהמזכירות).

"ויהי רצון", סיים הרבי, "שעל-ידי כך שיינטעו בעולם עם לימוד התורה (אשר "אין

השאלות מצפת לכל העולם

עם חידוש התיישבות חב"ד בעיר הקודש צפת, בחודש אלול תשל"ג, בראשות שליחו של הרבי, הרה"ח הרב אריה-לייב קפלן (ז"ל), הוקם בעיר 'כולל'. מכתב מיוחד שכתב הרבי לאברכי ה'כולל' (פורסם במדור זה בעבר).

למן התחלה התעניין הרבי ב'כולל' – בסדרי הלימוד וראשות ה'כולל' (בכל הבא להלן ראה 'כפר חב"ד', גיליון 814, עמ' 48-47):

כולל זה תפס מקום מרכזי בפעילותו במהלך השנים הבאות. עם הגיעו לצפת אסף הרב קפלן עשרה אברכים צעירים מריכוזי חב"ד בארץ שהסכימו להיות מייסדי היישוב החב"די המתחדש. כך נוסד ה'מניין' החב"די בצפת. הנשים פתחו מיד בהפצת יהדות וחסידות ואילו האברכים ישבו ב'כולל' שנפתח כבר בראש-חודש אלול. תחילה בבית-הכנסת האר"י האשכנזי ולאחר מכן בבית-הכנסת 'צמח צדק' המשוקם. מעניין לציין שלקראת ראש-השנה קיבל כל אחד מכתב מהרבי (ובו איחולים לשנה הבאה) שבסיומו הוסיף הרבי לכל אחד ואחד "להצלחה בשליחותם".

באותה תקופה מסר הרב קפלן ב'כולל' שיעורים מעמיקים בהלכה ובתורת החסידות, אך בשנים הבאות – כשהפעילות התפתחה ועיסוקיו הרבים מנעו בעדו מלשהות ב'כולל' מדי יום – ביקש מהרבי רשות לעזוב את תפקיד ראש ה'כולל'. הרבי לא הסכים לכך והתיר לו רק למנות ל'כולל' משגיח. כך שימש הרב קפלן בתפקיד ראש ה'כולל' עד יומו האחרון.

רבים מלומדי ה'כולל', גם אז וגם בשנים הבאות – מהם, שלוחי הרבי לאה"ק, בשנים תשל"ו-ח – היו במשך השנים לראשי ישיבות ורבנים מפורסמים בקהילותיהם. כמו-כן יצאו מה'כולל' עסקנים ואישי-ציבור רבי פעלים.

על רמת הלימודים ב'כולל', בהנהגת הרב קפלן, יכולה ללמד האפיזודה הבאה: בשנת

תשל"ד התקבלו בכל 'כולל' חב"ד בעולם שאלות ביורה-דעה, סימן צא, בצירוף הוראה של הרבי: "לשאול כמה-מצו"ב (כמה-מצורף בזה) לחברי כל הכוללים בכ"מ [בכל מקום] שיענו כאו"א בפ"ע [כל אחד ואחד בפני עצמו] במשך שבוע".

השאלות לא הגיעו אל 'כולל' חב"ד בצפת והרב קפלן תמה על כך, אך כעבור זמן קצר התברר שהיו אלו השאלות שהוא-עצמו הכין לחברי ה'כולל' בצפת, ואשר נשלחו קודם לכן לרבי. הרבי הורה אפוא לשלוח אותן לכל אברכי ה'כוללים' של חב"ד בעולם, בצירוף הוראה לענות עליהן בתוך שבוע!...

במשך השנים יצאו-לאור במסגרת ה'כולל' בצפת קבצים רבים של חידושי-תורה, ביניהם ספר ביאוריו של הרבי לפירוש רש"י על התורה וספר הביאורים לפרקי-אבות.

תשובות ומענות לרוב ניתנו מהרבי בקשר לקבצים אלה, ונביא כאן אחד מהם, אשר ניתן על קבצי הביאורים לפירוש רש"י על התורה (שהרבה להתעסק בהם במשך השנים הרב אלתר-אליהו הכהן פרידמן, משלוחי הרבי לצפת):

ובכ"ו [=ובכל זה] – הזירו אחר הזירו משובח וכו'.

מקרה מעניין הקשור בנושא זה אירע בשנת תשל"ה. באותו הזמן הרבי הורה לחברי ה'כוללים' בארץ (באמצעות קבוצת השלוחים לישיבת חב"ד באוסטרליה שעברה דרך ארץ-הקודש), להוציא-לאור קבצי חידושי-תורה עד "ב בתמוז, ואף צירף דמי השתתפות להדפסת הקבצים.

ההוראה נמסרה ל'כוללים' של כפר-חב"ד, נחלת-הר-חב"ד וירושלים בלבד, ואף שה'כולל' בצפת לא הוזכר במפורש, החליט הרב קפלן שגם ה'כולל' בראשותו יוציא-לאור קובץ, בבחינת "אינו מצווה ועושה".

באותם ימים שהה בחצר הרבי אחד מחברי ה'כולל', הרב שמואל גולדשטיין, ובשעת

ניצוצי רבי

על-ידי ה'כולל' (מפי הרב בנימין גורודצקי ז"ל).

ואכן המברק הראשון לתושבי הנחלה מופנה (איגרות-קודש, כרך כו, עמ' קב) "לעולים החדשים ולחברי ה'כולל' המתיישבים בנחלת-הר-חב"ד, שליט"א".

עוד קודם לכן, בכ"ג בשבט תשכ"ט, כתב הרבי לבא-כוחו, הרב גורודצקי (ספר זיכרון', עמ' 269; איגרות-קודש, שם, עמ' צד):

נכונה ההצעה דקריית-מלאכי... וכן שחלק דאברכי ה'כולל' דכפר-חבי"ד יתיישבו שם...

בתקופה הראשונה אף זכו כמה אברכים להערות מהרבי על התנהגות חברי ה'כולל' (וראה עוד ב'מקדש מלך', כרך ב, עמ' 327-321).

התבססות ה'כוללים' באה"ק

הרבי ראה בעניין הקמת 'כולל' משימה רצינית (ראה ליקוטי-שיחות, כרך כג, עמ' 377: "בעניין הכי קשה").

"כל זמן שלא יתבססו כוללי חב"ד שבכחב"ד וירות"ו [=שבכפר-חב"ד וירושלים ת"ו] – אין עניין לכולל חב"ד במק"א [=במקום אחר] – כתב הרבי לעסקן החסידי הרה"ח ר' דוב שי' טיימכן (כיום מרבני טבריה), במרחשוון תשכ"ו.

וברוח הדברים כתב גם להגאון החסיד רבי שלמה-יוסף זווין ז"ל (איגרות-קודש, כרך כד, עמ' כז):

בעניין כולל חב"ד במק"א [=במקומות אחרים] כו' – כל זמן שלא יתבררו ענייני תו"א בירות"ו ותו"ת בכחבי"ד [=תורת-אמת בירושלים ת"ו ותומכיתמימים בכפר-חבי"ד] והכולל שעיי [שעל-ידם], אין מקום, לפעני"ד [=לפי עניות דעתי], לדון עדי"ו [=על דבר זה], ומכוי"כ [=ומכמה וכמה] טעמים.

להגדיל תורה ולהאדירה

בינתיים נוסדו על-ידי הרבי ובהסכמתו 'כוללים' רבים נוספים – בנחלת-הר-חב"ד,

ה'יחידות' הזכיר לו הרבי שיש להוציא את הקובץ עד י"ב בתמוז. כתב על כך ר"ש גודלשטיין לראש ה'כולל', הרב קפלן, ששלח מכתב לרבי ובסיומו שאל: "על כן שאלתי האם הוראת כ"ק הנ"ל היתה גם בנוגע לה'כולל' בצפת ובטעות לא נמסר לנו ההוראה וההשתתפות". תשובת הרבי נענתה ביום כ"ו במנחם-אב: "ות"ח על הבשו"ט שכיוונו ויהא בהצלחה, מצו"ב ר' ל"י" [=מצורף בזה מאתיים לירות ישראליות] (כהשתתפות בהוצאות הקובץ).

מאה לירות להתוועדות

ב'יחידות' שזכה לה הרב קפלן בחודש מרחשוון תשל"ד הוא שמע מהרבי בין השאר (כפר חב"ד' גיליון 814, עמ' 48):

...הנני נותן לך מאה פונט [=לירות] לעשות התוועדות בומן המתאים [=בצפת בין חברי הכולל] ולדבר אודות תורה וצדקה...

אלה המכתבים שיצאו לאחרונה [מכתבים 'כלליים' מחודש מרחשוון תשל"ד]. כמה [=אברכים] יש בכולל, י"א יב: [=הרב קפלן ענה: "עכשיו עשרה"].

לתת לכל אחד ואחד [=עותק של המכתב כפי שתראה, ואתה הרי הי"א [=אתן לך גם] שניים [=עותקים של המכתב באנגלית], אחד בשביל אשתך, ואחד כפי שתמצא היא לנכון. הנני נותן לך גם [=ספרים!]: ממה שיצא לאור לאחרונה, לתת אחד ליכוללי בצפת, אחד ליכוללי בכפר-חבי"ד, אחד ליכוללי בנחלת-הר-חבי"ד, אחד לירושלים ת"ו... ובנוגע לאנשי ה'כולל' – שיהיה בהצלחה בכל העניינים, הם והמשפחה...

"נכונה ההצעה דקריית-מלאכי"

ועוד סיפורים גדולים וקטנים אודות 'כוללים':

כשנוסדה נחלת-הר-חב"ד, נימק הרבי את הקמת ה'כולל' בדברים הבאים: כשמיסדים כל דבר, צריך להתחיל בעניין של תורה. ולכן, כשמיסדים שכונה או קרייה – ההתחלה היא

ניצוצי רבי

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
779 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

אימפען פארקויף
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, מוצש"ק, ט"ו תמוז ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

חברי הכולל אשר בנחלת הר חב"ד

ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בהמשך לימי הגאולה יב-יג תמוז, אשר לא אח כ"ק מו"ח אדמו"ר בלבד
גאל הקב"ה ביו"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הק', שומרי מצוה,
וגם את אשר בשם ישראל יכונה",

ובעמדתו בסיום וחומת הארבעים יום דמתן תורתנו, אשר רק (ומיד) כשאסרו
ישראל בנינו יהיו ערבים שלנו (שנקיים התורה) נתן הקב"ה את התורה לישראל,
אבוא בזה עוה"פ להזכיר על המדובר זה כמה פעמים בגודל החשיבות וגודל
ההכרה וגודל הזכות לעשות כל האפשרי בחינוך על שהיה קודש של כאו"א מבני
ובנות ישראל וביתר שאת וביתר עז, מתחיל בחינוך של קטני קטנים,

וכמובן גם ממש"נ: מפי עוללים ויונקים יסדה עוז (ואין עוז אלא תורה)
גו' להשביח אויב ומחננט - וכמו שהאריך בזה בעל השמחה במאמרו-דא"ה ד"ה
וקבל היהודים את אשר החלו לעשות (בזמן דמתן תורה).

ושייכות מיוחדת בזה גם לימי "בין המצרים" המשמשים ובאים, בסגנון
חז"ל הקדמה רמאה למכה, שהרי זוהי הדרך להשביח אויב ומחננט,

נוסף ע"ז אשר חסידו כל הימים הרי אין העולם מחקים אלא בשביל הבל
חשב"ר.

ומובן שגם החינוך במצות (נוסף על הנ"ל - בלימוד התורה) - עיקר
והיוני, ונוגע לכל משך ימי חיי המחונך וכמש"נ: חנוך לנער גו' גם כי
יזקין לא יסור ממנה,

כולל גם (ועיקר) חינוך לנתינת צדקה וגמ"ח,

ובלשון הכתוב: כי ידעתי (ל' חיבה. ולמה ידעתי - לפי שהוא מצוה)
את בניו ואצת ביתו גו' לעשות צדקה ומשפט.

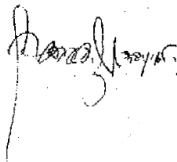
ובכ"ז - שייכות מיוחדת ל"בין המצרים" כמפורש: ציון במשפט (עסק התורה)
תפדה ושבי' בצדקה.

ויה"ר אשר כל אחד ואחד יעשה בכהנ"ל את כל החלוי בו וגם עי"ז ימחר
קיום היעוד אשר יתכוו ימים אלו לששון ולשמחה,

בגאולתנו האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר: משפטיך למלך תן
וצדקתך לבן מלך,

ויקויים מש"נ: לא יהי' בך אביון כי ברוך יברכה הוי', ולא ילמדו עוד איש
את רעהו גו' כי כולם ידעו אחי למקנסם ועד גדולם

ומלאה הארץ (מיס עד ים ומנהר עד אספי ארץ) דעה את הוי'.

בברכה.

איגרת של הרבי ממוצאי שבת-קודש, ט"ו בתמוז תשל"ג, לחברי הכולל בנחלת-הר-חב"ד.
בסיומה, ברכת הרבי בכתב-יד-קודש: "הצלחה בלימוד ובמעשה - ובכל זה כדבעי למיעבד
(חיי"ק)".

ניצוצי רבי

ויהי־רצון שינצל כוחותיו במילואם, וזכות הרבים מסייעת וזכות התורה מסייעת שיהיה בהצלחה רבה, מתוך פרנסה בהרחבה ובריאות נכונה, בשמחה ובטוב לבב.

"אינו עניין"...

פעם אחת ב'יחידות' העיר הרבי להרב אפרים וולף על אברך מסויים, שמכיוון שהוא בעל כשרונות יוצאים מן הכלל ראוי היה לאפשר לו להישאר ב'כולל' יותר משנתיים (רשימות).

בשנת תשל"ב ('היכל מנחם', כרך ג, עמ' קעז) כותב הרבי לפלוני שעמד להתחתן:

ללמוד ביכולי בלי משכורת – אינו עניין.

בצפת, באוסטרליה, ובמקומות רבים נוספים בעולם (כאן פורטו רק אותם שזכו להתייחסויות מפורשות מהרבי).

בשנת תשמ"א (ליקוטי־שיחות, כרך כד, עמ' 347) כותב הרבי ליהודי:

בנועם קיבלתי הידיעה במכתבו מזאת חנוכה, אשר נבחר להיות היו"ר של ועד "כולל אברכים" שעלידי ישיבת תומכי־תמימים ליובאוויטש במאנטריאל.

ובוודאי לדכותיה לא נצרך להדגיש שכל עניין בהשגחה פרטית, ובפרט בעניין שתכליתו להגדיל תורה ולהאדירה, הן בכמות והן באיכות, הן בין חברי ה'כולל' והן בין תלמידי הישיבה ב'כולל'. זאת אומרת, דניתנו לו הכוחות למלא תפקידו הנעלה ככל הדרוש.

מינוי ל"התקשרות"

**ניתן לקבל את גיליון "התקשרות"
ישירות הביתה באמצעות הדואר.**

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

פרשת ויחי

האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים (מט,א)
ואגידה לכם: ביקש לגלות את הקץ, ונסתלקה ממנו שכניה... (רש"י)

אף-על-פי שבפועל מנע הקב"ה מיעקב לגלות את הקץ לבניו, מובן שכיוון שיעקב היה מרכבה לרצון העליון, הרי גם ה"ביקש" שלו היה כפי רצון העליון. יתרה מזאת, ידוע שבקשת צדיק אינה חוזרת ריקם, ובפרט כשהדבר נכתב בתורה, שאז זו הוראה נצחית לכל הדורות. ביאור הדברים: כשם שיעקב ביקש לגלות את הקץ, כך גם עלינו לרצות ולבקש שיהיה "גילוי הקץ" – ביאת המשיח. כמאמר "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים". בקשה זו עצמה נותנת סיוע ועידוד רב בעבודת הבורא. כנראה במוחש, שכאשר אומרים ליהודי כי "הנה הנה משיח בא", ו"ווי וואנט משיח נאו" (=אנו רוצים משיח עכשיו) – הרי זה מעורר אותו ומזרזו לבטל מעליו כל עניין שיכול לעכב חס ושלום את הגאולה. (ליקוטי-שיחות, כרך ב, עמ' 228)

יהודה אתה יודוך אחיך ירך בעורף אויביך (מט,ח)

יהודה – רומז לההוראה והביטול הבאים מעצם הנפש.
"יהודה אתה" – רומז להתגלות בחינה זו (אתה, משמעו לשון נוכח – גילוי).
"ירך בעורף אויביך" – בשעה שמתגלית בחינת עצם הנפש, אזי אויביך, הרע שבך, מפנה אליך את עורפו ו"בורח" מפניך. (לא כפי שהיה בזמן יציאת מצרים, שאז נאמר "כי ברח העם", כלומר שבני-ישראל הם שברחו מן הרע). כי על-ידי התגלות עצם הנשמה, הרע נדחה ומתבטל לגמרי.

(המשך תערי"ב, כרך ב, עמ' תתיא)

* * *

לקמן בפסוק י' נאמר "לא יסור שבט מיהודה גו'" והכוונה היא על דוד ושלמה. הקדמת "ירך בעורף אויביך" ל"לא יסור שבט מיהודה" רומזת לכך שעוד קודם ביאת המשיח (שהיה מזרע דוד ושלמה), והיינו כבר בזמן הגלות, נזכה למצב כזה שאימה ופחד יפלו על שונאינו.

(קונטרסים חורף תשל"ח, עמ' 110-111)

גור אריה יהודה (מט,ט)

חלק מהשבטים נמשלו כאן לבהמות וחלק לחיות (יהודה – אריה, יששכר – חמור, נפתלי – אילה, בנימין – זאב).
משמעותם הפנימית של הדברים:
החיות מסמלות מצב של תוקף והתגברות באהבת ה', העלאה מלמטה למעלה; כנאמר (יחזקאל א), "ופני אריה אל הימין" שזה בחינת "רצוא". ואילו בהמות מסמלות קבלת עול מלכות שמים, המשכה מלמעלה למטה; כדכתיב (שם), "ופני שור מהשמאל", עניין ה"שוב".

ממעייני החסידות

כלומר, השבטים שנמשלו לבהמות – עבודתם היא בבחינת "שוב". לדוגמה: יששכר, שנמשל לחמור, עבודתו היתה ביגיעה בתורה, שעניינה המשכה מלמעלה למטה, מתוך קבלת-עול מוחלטת – "כחמור למשא".

לעומתם, השבטים שנמשלו לחיות – עבודתם היא בבחינת "רצוא". לדוגמה: בנימין שנמשל לזאב, על שם המזבח שהיה בחלקו (שהיה "טורף" את הקרבנות, כזאב שטורף את קורבנו). עבודת הקרבנות היא – העלאת הבהמה הגשמית למעלה.

(אור־התורה, בראשית, עמ' 1984)

כיבס ביין לבושו (מט,יא)

מכל מצווה שאדם מקיים נעשה "לבוש" לנשמתו, שתהיה צרורה בצרור החיים את ה'. אך המשכת קדושה עליונה זו תלויה בשמחה של מצווה דווקא. זהו שרמזו הכתוב: "כיבס ביין לבושו" – יש להקפיד שלבושי המצוות יהיו "מכובסים" ב"יין", שהיין מסמל שמחה, כנאמר (תהילים קד), "ויין ישמח לבב אנוש".

(תורה־אור בראשית דף מו ע"ב)

* * *

מוסיף כ"ק אדמו"ר הרי"צ:

הדרך להגיע ל"יין" – שמחה של מצווה – היא על-ידי לימוד פנימיות התורה – "יינה של תורה". הלימוד וההתבוננות בהשגה אלוקית מעוררים בלב האדם רגש של אהבת ה'. אהבה זו תתבטא אחר-כך בקיום מצווה מתוך שמחה גדולה ובחיות יתרה.

(ספר המאמרים תרצ"ט, עמ' 59)

חכלילי עיניים מיין ולבן שיניים מחלב (מט,יב)

בוזרה כאן נאמר ש"יין" הוא תורה שבכתב, ו"חלב" – תורה שבעל-פה. אומר על כך הגה"ק המקובל רבי לוי-יצחק שניאורסון ז"ל: רז"ל אמרו (גיטין ס), "דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן על-פה, ודברים שבעל-פה אי אתה רשאי לאומרן בכתב".

לכן תורה שבכתב, שנמשלה ליין, נאמר עליה "חכלילי עיניים מיין". כי בתורה שבכתב צריך לראות את הכתוב בעיניים. לעומת זאת, התורה שבעל-פה, שנמשלה לחלב, עליה נאמר "ולבן שיניים מחלב", כי יש צורך לומר את הדברים בפועל, על-ידי חמשת מוצאות הפה.

(ליקוטי לוי-יצחק לזוהר, כרך א, עמ' רנ"ג-רנ"ד)

יששכר חמור גרם (מט,יד)

מפרש הבעל-שם-טוב:

יששכר – יש שכר רב; חמור – חומריות העולם והגוף; "יששכר חמור גרם" – ההתעסקות בכירור וזיכוך החומר גורמת ומביאה לאדם שכר רב.

(צוואת הריב"ש סי' ק' עמ' 34)

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת קודש פרשת ויחי

י"ד בטבת

שחרית

קריאת התורה¹: בזמן קריאת הפסוק האחרון של הפרשה, המסיים את כל ספר בראשית (וכן בסיום שאר חומשי תורה), מנהג-ישראל (האשכנזים) לעמוד². בסיום הספר אומר כל הציבור, ואחריו הקורא: "חזק חזק ונתחזק³ וגם העולה לתורה אומר זאת⁴."

התועודות: "בעמדנו ב'שבת חזק' – צריך כל אחד ואחד מישראל לחזק את עצמו ובני-ביתו וכל הנמצאים בסביבתו... בכל ענייני יהדות..."

"וכראי לקשר זה עם התועודות מיוחדת... כמנהג בכמה קהילות קדושות בישראל, שבשבת חזק מכינים הגבאים 'קידושא רבא', ובוודאי יחזקו ויחדשו מנהג זה בכל המקומות. בהתועודות יוסיפו באמירת דברי תורה (וגם קבלת החלטות טובות...), ויוסיפו בשמחה לגמרה של תורה⁵."

יום ראשון

ט"ו בטבת

מוצאי-שבת-קודש: סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה: הלילה, עד השעה 7:22.

1 לעניין קריאת "חמשה מקראות שאין להן הכרע", שאחד מהם הוא יארו"ד דפרשתנו (מטז, ו), ראה ב'התקשרות גיליון תמו עמ' 18 שקוראים כפי הטעמים הרגילים, אלא שאולי יש מקום לקרוא במהירות, עיי"ש, ועצ"ע (אגב, חידוש השערי-אפרים (גטו) בזה "שלא לעשות הפסק" הובא גם בלקוטי מהרי"ח, סדר קה"ת דשבת, בפרשתנו).

2 רצוי שהקורא יפסיק קימעה לפני תחילת הפסוק (עכ"פ עד שיפסיקו היושבים לעמוד), כדי שהציבור ישמע היטב את קריאת הפסוק – ראה לוח ידבר בעתו.

3 ראה רמ"א סו"ס קלט שהביא מבית-יוסף בשם אורחות-חיים מלוניל מנהג שאומרים לכל המסיים לקרות בתורה בכל פעם יחזק, והביאו באבודרהם סדר קריאת התורה של שבת בשם אבן-הירחי, שכתב שזה מנהג צרפת ופרובינציה, ואילו מנהג ספרד [היה] לומר כן רק כשמסיימים כל ספר וספר מחומשי התורה. וראה המובא באורחות-חיים להרה"צ מספינקא שם. ובפריחדש שם כתב שהאמירה היא ע"פ מאמר רז"ל: "ארבעה צריכים חיזוק: **תורה** ומעשים טובים, תפילה ודרך-אריך" (ברכות לבב). וראה מאור ושמש פ' פקודי בטעם הכפילה ג"פ.

וראה בעניין זה בירשומותי (חוברת קנה עמ' 6, יומן מני"א תש"א), בשם כ"ק אדמו"ר מהורי"צ, שהטעם לאמירה זו הוא "כדי לכלול עצמו עם המאמינים הפשוטים", חיזוק **"להתחיל** ספר חדש", ולשאלת הרבי שאם כן, הרי זה הפסק – כיוון שעוסק בספר **הבא** ולא בזה שסיימוהו – היה המענה מתפגם הרונציובי שכל התורה מהווה "תיבה

אחת", עיי"ש.

רגילים לומר 'ונתחזק' ז' בצירי, על-אף שבמקור הביטוי בפסוק בשמואל'ב י'ב (וכמצויין בסי' שולחן-הקריאה לברכות לבב), מנוקד: ונתחזק' ז' בפתח.

4 ספר-המנהגים עמ' 31. לוח כולל-חב"ד. בסי' שולחן-הקריאה פכ"א כתב, שהעולה לא יאמר זאת מחשש הפסק, ובקצות-השולחן סי' פד בבדי-השולחן סי"ק כב הוסיף ע"ז את הטענה "שהברכה היא לעולה, ולא שייך שהוא יאמר לעצמו". אמנם באג"ק ח"ד עמ' יד השיב על כך הרבי: "אמירת העולה לתורה 'חזק חזק ונתחזק' – לא חשיב הפסק, כי הוא שייך לקריאת הסיום (ראה שו"ע אדה"ז סקס"ז ס"ט*)", וגם הוא* אומר, כי נוסחא שלנו*** היא ונתחזק", עכ"ל.

5 ספר-השיחות תשי"ח ח"א עמ' 233, עיי"ש.

* שם איתא שהפסק מענייני הסעודה אינו מעכב **בדיעבד** בין ברכה לאכילה; ו"מותר לכתחילה אם אי-אפשר בעניין אחר", ואכן, ע"פ דברי הרבי בהתועודות תשמ"ז ח"ב עמ' 254 הערה 31 - מונה - "שאמירת הברכה קאי גם על העניין ד'חזק", עיי"ש, הרי זה ממש כמו שכתב הרבי בספר-המנהגים ס"ע 105 בעניין מנהגנו באמירת היה"ר על התפוח בר"ה בין הברכה לאכילה: "וכיוון דאיא בענין אחר, הווי כדעבד". וע' גם בשו"ת יביע-אומר ח"א חאו"ח ס"י ט.

** העולה לתורה, שאילו מכוונת הברכה 'חזק', מצטרף לאמירה (כנראה - עם הציבור) כדי לברך גם את **הקהל** עמו.

*** שלא כמנהג צרפת בעבר והספרדים כיום שמברכין רק את **העולה**.

לוח השבוע

יום חמישי

י"ט בטבת

על-ידי תעניתים אלו כבר נסתיים ברורות
הראשונים⁷.

יום שישי

כ' בטבת⁸

יום סגולה⁹ – יום ההילולא של הרמב"ם
ז"ל¹⁰.

מדברי הרבי: "בספרי היסוד של חסידות
חב"ד (תניא, תורה-אור ולקוטי-תורה) לא נזכר
כלל על-דבר תעניות שובבי"ם [ת"ת]"
בשבועות אלו (מתחילת ספר שמות), ואפילו
לא הענין, התיבה שובבי"ם!... כי עיקר התיקון

בסה"ש תשי"ח ח"א עמ' 245 ובסה"ש תנש"א ח"א עמ' 242
הערה 27 ובשוה"ג, ועוד.
9) סי השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 195. סה"ש תשמ"ז ח"א
עמ' 258 הערה 77.
10) בשנת תשמ"ה התקיימה ביום זה התוועדות לכבוד
הילולא דהרמב"ם (יתורת מנחם – התוועדיות ח"ב עמ'
1016). בשיחות הקשורות לתאריך זה הדגיש הרבי פעמים
רבות את הקשר והמשותף בין הרמב"ם ואדמו"ר הזקן
וספריהם בנגלה ובנסתר (ראה גם שיחת כ"ד טבת בלקוטי
שיחות הני"ל). ההוראה היתה בדרך כלל שאהו זמן מסוגל
לקבל החלטות טובות ללכת בדרכיהם, ולהתחיל לקיימן,
ולכל לראש תוספת קביעות עיתים בלימוד תורתם,
ובמיוחד בלימוד שיעורי הרמב"ם היומי.

6) שבועות אלו כונו "שובבי"ם", ר"ת של שמות הפרשיות
"שמות, וארא... משפטים", ובשם האריז"ל מובא שימים
אלה מסוגלים לתקן פגם היסוד. בדיכ מתענים בימי ה'
בשבוע. ויש נוהגים בשנה פשוטה להתענות שובבי"ם,
ובשנה מעוברת שובבי"ם ת"ת (דהיינו גם בפרשיות
"תרומה, תצה" – פרמ"ג בא"א סי' תרפ"ה. ויש המתענים
כל זה רק בשנה מעוברת, ומהם יש אומרים להתענות גם
בפרשיות ויקהל ופקודי – מג"א שם) וראה במפורט בלוח
דבר בעתו.

7) ספר השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 185, עיי"ש.
8) ולא כ"ד בטבת (כנדפס בטעות בסי' צמח דוד [ומשם
במגדל עז עמ' רנז]) – לקוטי-שיחות כרך כו עמ' 26 הערה
1. ביאור הקשר בין כ"ף (כתר, עשרים) לרמב"ם מופיע

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן-יודא, ר' יוסף-יצחק, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו